

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

❖ פרשת שופטים ❖

• דברי בינה •

שופטים שוטרים תתן לך ככל שעריך. (טז יח)

אפשר לבאר, מכאן מרמז ענין הודש אלול, שהוא עת נעילת שערים לכל השנה – אז צריך האדם להתעורר לתשובה. וזה "שופטים ושוטרים תתן לך ככל שעריך". וזה מרמז "אשר ה' אלקיך נותן לך, ושפטו את העם משפט צדק". דהנה השם יתברך תמיד מטיב לנו, ולא כמעשינו יגמול עלינו הלילה, רק ברוב רחמיו יתברך מסתיר עונותינו מפני כל המקטרגים. אבל אם עושין תשובה, אז השם יתברך שופט אותנו בצדק, שהכל רואים שאנו ראויים לכל טוב, והבית דין של מעלה וכל המקטרגים, הכל מליצין עלינו לטוב.

עמוד פז

• תולדות אדם •

שופטים ושוטרים תתן לך ככל שעריך. פירוש, האדם צריך להיות על עצמו שופט, היינו, שישפט במשפט שכלו תמיד מה לעשות ומה שלא לעשות. וכן בכל דבר שאדם רוצה לעשות, צריך להיות מקודם "שופט" על דבר זה, אם טוב לעשות אם לא. ובאם ששפט ככה שכלו שזה הדבר לא טוב לעשות, אך כה התאווה שבו גובר בו מאוד לעשות – על זה נאמר

י' שוטרים, כי שומר הוא הרודה במקל ועי' רש"י דברים פז יח, שתעמיד לך שומר לגבור על כח התאוה, להתחזק מאוד, ולהגביר השכל על כח התאוה.

עמוד רכז

• היהודי הקדוש •

צדק צדק תרדוף. (טז כ)

בשם הרב הקדוש מפרשיסחא היהודי ז"ל, להיות רדיפת הצדק בצדק לא בשקר. ודברי פי חכם הן. (שפת אמת תרל"א)

עמוד קסו

• חלקת יהושע •

צדק צדק תרדוף. (טז כ)

על פי דברי נועם אלימלך זצלה"ה על (יורמיה כג כד) "אם יסתר איש במסתרים", אף שלומד ומתפלל בחדרי חדרים, אך "ואני", שעושה כל זה עבור טובת עצמו, בחינת אני בגיאות, ואינו רוצה לנסוע לצדיקים, ולהכלל באהדות ישראל, אז "לא אראנו נאום ה'", השם יתברך לא רואה אותו. וזה מרמז אף ש"צדק צדק", שאתה עושה צדקות ומעשים טובים ותורה ותפלה, העיקר "תרדף", לקיים "בקש שלום ורדפהו" ותהילים לה, להכלל באהדות ישראל, ולהתקשר עם צדיקים.

דף כא

• ארון עדות •

צדק צדק תרדוף. (טז ב)

וְלַפִּי דברינו שהכתוב מדבר כאן ממצות צדקה, יובן גם כן הכפלות של 'צדק צדק', רמזו שיתן צדקה בכל פעם, ולא יסמוך היום על הצדקה שנתן אתמול, כשם שאינו סומך על אכילה של אתמול, אלא אוכל בכל פעם להחיות את נפשו, כן יתנהג גם כן בענין הצדקה, כי גם היא נותנת חיים לבעליה, כמאמר הכתוב 'רודף צדקה וחסד ימצא חיים וגו'', [משלי כא כא].

וְזֶה 'צדק צדק תרדוף', שתרדוף את הצדקה פעם אחר פעם 'למען תחיה', כדי שתחיה את נפשך בכל פעם, והבן.

וְהִנֵּה צדקה גורמת לפרנסה, יען שכל המרחם מרחמין עליו. וכשם שהוא חם על העני ונותן לו מזון להחיות את נפשו, כן הקדוש ברוך הוא חם עליו, ומזמין לו גם כן את מזונו. ומזה נמשך ההבדל בענין הפרנסות, כי יש שצריך לרדוף אחר פרנסתו להיות נע ונד בארץ, ויום ולילה לא ישבות להביא טרף לביתו. ויש שהפרנסה רודפת אחריו, ותיכף בקומו בבקר ימצא את פרנסתו מצויה בביתו, בלי כל טורח ועמל, ועל דבר זה התפלל דוד המלך ע"ה 'אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי' [תהלים כג ו]. שתהא ההשפעה רודפת אחריו, ו'שכתי בבית ד', ולא אצטרך להיות נע ונד.

וְזֶה תלוי באופן נתינת הצדקה, כי יש שאינו נותן צדקה עד שיחזור העני אחריו ויבקש ממנו, וגם אז אינו נותן אלא דבר מועט להתפטר, ואדם כזה מוכרח להיות נודד ללחם בעמל ויגיעה, ואינו מוצא אלא די סיפוקו. אבל יש שהוא שש לעשות

צדק בגילה, ורודף אחר העני להשפיע לו ביד נדיבה, ואדם כזה ההשפעה רודפת אחריו במדה גדושה מדה כנגד מדה.

וְזֶה שאומר הכתוב הנ"ל 'רודף צדקה וחסד ימצא חיים', 'ימצא' דייקא שתהא מחייתו מצויה עמו בביתו, ותיכף בקומו בבקר ימצא אותה.

וְזֹאת היא גם כן כוונת הכתוב כאן 'צדק צדק תרדוף', שתהיה רודף אחר הצדקה 'למען תחיה', כדי שתהיה מחייתך מצויה לך.

עמוד שנח

• דברי בינה •

כי יפלא ממך דבר וגו' דברי ריבות בשעריך וקמת ועלית אל המקום וכו'. (יז ח) **הנה** הכוונה היא, לבוא אל ראש הסנהדרין ללשכת הגזית. והנה אם הם במקום אחר גם כן יש להם לשאול. וכמו שמצינו 'עשר גלויות גלתה סנהדרין'. ומאי דוקא תלוי ב"מקום אשר יבחר ה' שהוא ירושלים", ומהו דוקא המקום הזה, ולא בכל מקום שיהיו הסנהדרין. ומיותר "אל המקום אשר יבחר ה'", כי היה לו לומר "אל המקום אשר שם השופט".

אך נראה שהפסוק אשמועינן על דרך הזה [וכו'], ש"דברי ריבות בשעריך", שיש לך דברי ריבות בשעריך, ונעשה פירוד ביניך. על כן מייעץ הפסוק "וקמת ועלית אל המקום" וגו' – אל ירושלים שהוא 'עיר שחברה לה יחדיו', שתראה לבוא לבחינת ירושלים להתחברות ישראל, ואז ממילא תתקן לך את כל הספיקות, ותוכל להבדיל בין מומאה לטהרה, ותבא לבחינת דעת.

עמוד פז-ח

אחיך" הם הצדיקים שבכל דור ודור שהם פנימויות ישראל הם המנהיגים העולם.

עמוד מט

• מבשר טוב •

והיה כשבתו על כסא ממלכתו, וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר. (יז יח) **יש** לרמוז בהלשון כשבתו בכ"ף, ולא בשבתו בב"ת, שהמלך בעת התיישבו על כסא ממלכתו. מטבע הדברים יש לו רצונות ותשוקות חזקות, ואח"כ בחלוף הזמן הם קצת נשכחים מליבו, גם פעמים הזמן גרמא שאין מעשיו ורצונותיו בשלימות כבתחילה.

ע"כ מזהירו הכתוב, והיה כשבתו על כסא ממלכתו, שבכל עת מלכותו יהיה באותו תוקף והתלהבות כבתחילה כעת התישבותו על כסא ממלכתו.

ובזה יש ליתן טעם מה שנוהגים בשבת שקודם הנישואין להעלות ההתן לתורה, ועושים שמחה, כי בשב"ק יש סגולה מיוחדת, ענין השביתה, שכל הרצונות קונים שביתה בלב.

ומכיון שחתן דומה למלך ופרקי דרבי אליעזר פל"ב, גם החתן צריך לקיים מקרא זה, והיה כשבתו – שתמיד יהי' כעת התיישבותו – על כסא ממלכתו, וכתב לו את משנה התורה הזאת, כי לכל אחד יש ספר תורה מיוחד לפי חלקו בתורה, וצריך לגלותו ולשמור חלקו המיוחד בתורה, ויה"ר שנזכה לזה אכ"ר.

תשנ"ט

• מבשר טוב •

תמים תהיה עם ה' אלוקיך. (יח יג) **חובה** על האדם לקיים "תמים תהיה עם ה' אלוקיך". דהיינו, שלא יהיה לו

• מבשר טוב •

כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם וגו' **דברי ריבת בשעריך.** (יז ח) **כבר** הבאתי הרבה פעמים, מאמר הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג וצללה"ה שפרש הכתוב "כי יפלא ממך דבר למשפט, בין דם לדם, בין דין לדין, ובין נגע לנגע, דברי ריבת בשעריך". היינו, שיפלא ממך דבר למשפט, מה הדל יש "בין דם לדם" בין דם ישראל לדם אומות העולם, מדוע דם ישראל נשפך כמים רח"ל, ודם אומות העולם שקט ושאנן. "בין דין לדין", שבישראל שולט מידת הדין רח"ל, ולא באומות העולם. וכמו כן "בין נגע לנגע". לכך מגלה לך הכתוב שהכול הוא מחמת "דברי ריבות בשעריך", אלו הדברי ריבות והמחלוקת שבין בני ישראל רח"ל, שהם הגורמים לכל הגזרות והצרות רח"ל.

• תורת הדה"ק מלענטשנא •

שום תשים עליך מלך וכו' מקרב אחיך תשים כו'. (יז טו)

דרשת הו"ל ידוע 'שכל שימות שאתה משים מקרב אחיך הוא' וקידושין טו: והוא מצות עשה מרמ"ח מצות עשה שנוהג בכל זמן ובכל דור ודור. והאיך שייך מצוה זו בגלות המר הזה, ואף לפי דרשת הו"ל גם כן עתה אי אפשר לימנות שופטים לישראל כמאז ומקדם, והתורה הוא נצחיות. [וכו']

וזה נכון למאוד "שום תשים" שכל שימה שאתה משים יהא מקרב אחיך, לכל תירא ישראל ותפחד בית יעקב מגלות המר שהשליטו בכם אומות העולם ח"ו, לא כן זרע ישראל אל תירא עבדי יעקב, כי הם בגלות המר לא ישלטו בכם, רק "בקרר

והעצה לזה היא שיתקשר במחשבתו להש"י, יסוף מעשה במחשבה תחילה, ואז יש בכהם של הצדיקים לקשר כל מעשיהם של ישראל להשם יתברך, שהם גם כן עלו במחשבה תחילה [נ"ר א ה]. וככה הצדיקים להשפיע כל טוב לישראל ככה תפילתם ונעשים צינור המשפיע. והנה הצדיקים נקראים ארץ, וכמו שהארץ מצמיחה כל הרפואות והישועות לכל העולם, וכל החיות של כל העולם תלויה בארץ, כן הצדיקים המה צינור המשפיע כל הישועות עבור ישראל.

כי תבוא עמי רלה

• זכרון משלי •

ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו. (כא ז)

עיקר תשובה צריכה להיות לא על הפגם שפגם, רק על הסיבות המביאים להפגמים, והם תיקון המידות, 'קדש עצמך במותר לך' [ובמות כ]. וזאת הנקודה היא הנקראת תשובה מאהבה, ומזדונות נעשים זכויות. [וכו].

ולתקן כל המידות, כמו עינים וידיים, כי הם עיקר השרשים לתיקון הברית. כמרומז בפסוק 'ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו'. והוא תיקון הברית, כמו שאיתא בגמרא [נדה יג]. 'אל תיקרי שוחטי הילדים אלא שוחטי הילדים' וכו', המרמז על ענין הידוע.

פרשת נצבים עמי עט

לאדם כל קושיות ותמיהות על מה שעושה עמו השי"ת, ואמונה ותמימות זו הכניסו אבותינו הקדושים בבני ישראל עד סוף כל הדורות.

וזה הפירוש מה שאמרו בגמרא שבת [צז]. ישראל "מאמינים בני מאמינים". והיינו, שיסוד אמונת בני ישראל היא בשלימות, ובבחינת תמים תהיה עם ה' אלוקיך. וכך זה שהם "בני מאמינים", הוא שהשרישו בהם אבותיהם הקדושים אמונה זו שלא לשאול שאלות כלל על הנהגת השי"ת, לא במוה, ולא בלב. אלא חובת האדם להאמין באמונה שלימה דגם זו לטובה, וכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ותמים תהיה עם ה' אלוקיך בלי פקפוק כלל.

שכינתא בגלותא פי"ג

• ואלה הדברים שנאמרו לדוד •

ככל אשר שאלת וכו' נביא אקים להם. (יה מז-יח)

כי באמת העיקר שנתן הקב"ה צדיקים לישראל, רק לעורר לבם לאהבתו יתברך, ולהראות להם את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו, ולזה צריכים ישראל לבוא אל הצדיקים ככדי שיתעורר לבם ליראה ולאהבה את השם הנכבד והנורא. ובאם ח"ו אינם מתעוררים לאהבתו וליראתו יתברך ע"י הצדיקים ח"ו ביראת הרוממות, אזי ח"ו מתעורר לבם ביראת העונש. כמו שאמרו ז"ל [ברכות מג] [וכו].

הפצת הגליון השבוע נתרם לעילוי נשמת

מרת חוה לאה בת רבי יוסף ע"ה

נלב"ע ג' אלול תשנ"ב

נתרם ע"י הרב רפאל פרידמן הי"ו